

CÁC YẾU TỐ ẢNH HƯỞNG ĐẾN RỦI RO TRONG CHO VAY ĐỐI VỚI DOANH NGHIỆP VỪA VÀ NHỎ TẠI CÁC NGÂN HÀNG THƯƠNG MẠI CỔ PHẦN TRÊN ĐỊA BÀN TP.HCM

Ngày nhận: 28/11/2014
Ngày nhận lại: 27/5/2015
Ngày duyệt đăng: 10/6/2015
Mã số: 6-15-23

Phan Đình Nguyên ()
Nguyễn Thị Trúc Mai (**)
Hà Văn Dũng (***)*

Tóm tắt: Bài viết này nghiên cứu các yếu tố ảnh hưởng đến rủi ro trong cho vay đối doanh nghiệp vừa và nhỏ (DNVVN) tại các ngân hàng thương mại cổ phần (NHTMCP) trên địa bàn TP.HCM bằng việc sử dụng hồi quy logit cho dữ liệu bảng giai đoạn 2009-2013. Kết quả nghiên cứu cho thấy rằng số tiền vay, thời gian vay, lãi suất vay có quan hệ đồng biến với rủi ro, trong khi đó mục đích vay, tài sản thế chấp, trình độ cán bộ tín dụng, kiểm tra sau cho vay, số năm hoạt động của doanh nghiệp và lợi nhuận của doanh nghiệp có quan hệ nghịch biến với rủi ro tín dụng.

Từ khóa: Rủi ro tín dụng, doanh nghiệp vừa và nhỏ, ngân hàng thương mại.

Giới thiệu

Tín dụng ngân hàng luôn là một kênh huy động vốn quan trọng và đặc lực đối với nhiều thành phần kinh tế. Ngày nay, có nhiều tổ chức kinh tế, thể nhân được tiếp cận nguồn vốn vay từ các tổ chức tín dụng, qua đó tăng cường được nguồn lực tài chính, nâng cao năng lực sản xuất kinh doanh, hiện đại hóa công nghệ, góp phần thúc đẩy nền kinh tế phát triển, từng bước cải thiện và nâng hiệu quả kinh tế mang lại từ các doanh nghiệp sản xuất kinh doanh. Tuy nhiên, không phải doanh nghiệp nào cũng có thể vay vốn ngân hàng, đặc biệt là các DNVVN, bản chất là những doanh nghiệp này thường có nguồn vốn tự có thấp, khả năng tài chính không mạnh, tài sản đảm bảo ít hoặc không đáp ứng được các điều kiện vay vốn của tổ chức tín dụng. Đây là một thực tế đã tồn tại trong nhiều năm qua và càng phổ biến tại những tổ chức tín dụng lớn vốn, có thương hiệu và có nhiều sự lựa chọn khi ra quyết định cấp tín dụng đối với khách hàng.

Do tầm quan trọng của việc tăng trưởng tín dụng của NHTM, đồng thời đi đôi với việc kiểm soát được rủi ro trong cho vay này, trên thế giới đã có nhiều nghiên cứu như

Steenackers và Goovaerts (1989), Jacobson và Roszbach (2003), Özdemir và Boran (2004), Kocenda và Vojtek (2009), Shubha (2013), Trương Đông Lộc và Nguyễn Thị Tuyết (2011) và Đặng Thị Thanh Thảo (2014). Các biến được nghiên cứu có tác động đến rủi ro thanh toán không đúng hạn như số lượng nguồn thu nhập của người vay, trình độ học vấn, tình trạng hôn nhân, mục đích của khoản vay và thời gian giao dịch tài khoản với ngân hàng. Tuy nhiên, chưa có nhiều nghiên cứu về các yếu tố tác động đến rủi ro trong cho vay đối với DNVVN được công bố rộng rãi ở cả trong và ngoài nước. Trong khi đó đối với Việt Nam, khi nền kinh tế thị trường ngày càng mở cửa, đặc biệt là từ sau khi gia nhập WTO thì quan hệ tín dụng ngày càng trở nên đa dạng và phức tạp, nhu cầu vốn là một yếu tố tất yếu trong kinh doanh của đại đa số các doanh nghiệp có quy mô nhỏ và vốn hạn chế. Nhiều doanh nghiệp đang phải đối mặt với mức độ rủi ro tín dụng cao, trong đó rủi ro về nợ thanh toán trễ hạn là yếu tố cần được kiểm soát chặt chẽ đối với NHTM khi cung ứng vốn tín dụng cho doanh nghiệp. Ở Việt Nam hiện nay, để có thể nâng cao vị thế cạnh tranh nhằm mang lại lợi nhuận và tránh được những nguy cơ